

Hanna Sarkkinen vas

Kirjallinen kysymys verovajeen suuruuden ja ilmenemismuotojen kartoituksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunta hyväksyi yksimielisesti 26.9.2012 tarkastusvaliokunnan ehdotuksen pohjalta kannanoton, jonka mukaan "Eduskunta edellyttää, että hallitus raportoi arvioidusta verovajeesta ja verojäämien määrästä, muutoksista ja muutoksiin keskeisesti vaikuttavista tekijöistä ja verovajeen ja verojäämien pienentämiseen käytettyjen toimien vaikuttavuudesta vuosittain valtion tilinpäätöskertomuksessa ja ensimmäisen kerran vuodelta 2013 annettavassa tilinpäätöskertomuksessa valtion talouden tilaan ja verotuloihin vaikuttavien tekijöiden yhteydessä."

Valtiovarainministeriön ja Verohallinnon välisessä tulostavoiteasiakirjassa vuodelle 2013 on todettu, että "Verohallinto käynnistää yhteistyössä ulkopuolisten tahojen kanssa selvityksen menetelmien kehittämiseksi verovajeen suuruuden ja sen osatekijöiden arvioimiseksi." Verohallinto asetti 8.2.2013 työryhmän, jonka tehtävänä on määritellä verovaje, jakaa se osatekijöihin, laatia verovajeen mittaamiseksi menetelmät, kehittää menetelmät verovajeeseen vaikuttavien tekijöiden tunnistamiseksi, laatia menetelmä verovajeen pienentämiseksi tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuuden arvioimiseksi sekä tehdä ensimmäiset verovajearviot. Verovajeen arviointimenetelmien kehittäminen -työryhmän loppuraportti valmistui 21.3.2014.

Työryhmän loppuraportin mukaan arvonlisäverotuksen ja tullimaksujen aiheuttama verovaje vuonna 2012 olisi ollut noin 1,7 miljardia euroa. Muiden veromuotojen aiheuttamaa verovajetta ei arvioitu, eikä arviointityötä ole sittemmin jatkettu. Siten koko veronkannon osalta verovaje on toistaiseksi arvioitu vain noin neljänneksen osalta. Eikä tämäkään arvio kata aggressiivisen verosuunnittelun vuoksi menetettyjä verotuloja, joita arviointityöryhmän mukaan ei pitäisi sisällyttää verovajeen käsitteeseen. Näin määritellössään arviointityöryhmä otti kannan, joka poikkeaa eduskunnan tarkastusvaliokunnan vuoden 2011 toimintakertomukseen sisältyvästä ja eduskunnan vahvistamasta kannasta, jonka mukaan aggressiivinen verosuunnittelu on osa verovajetta.

Tarkastusvaliokunnan mietinnön TrVM 7/2014 vp mukaan "Suomessa verovajeen arvioidaan olevan 4—8 miljardia euroa eli 4—6 % bruttokansantulosta ja 7—9 % verokertymästä." Verovajeella tarkoitetaan valiokunnan mietinnössä lainmukaisen verokertymän ja todellisen verokertymän välistä erotusta. Valiokunta kiinnittää mietinnössään huomiota siihen, että eduskunta on edellyttänyt, että hallitus raportoi arvioidusta verovajeesta ja verojäämien määrästä, muutoksista ja muutoksiin keskeisesti vaikuttavista tekijöistä ja verovajeen ja verojäämien pienentämiseen käytettyjen toimien vaikuttavuudesta vuosittain valtion tilinpäätöskertomuksessa, mutta hallitus ei ole raportoinut verovajeesta eduskunnan edellyttämällä tavalla.

Kirjallinen kysymys KK 102/2016 vp

Tilanne on ongelmallinen. EU-maiden vuosittaisen verovajeen määräksi on arvioitu noin 1 000 miljardia euroa aggressiivinen verosuunnittelu mukaan lukien. Myös keskustelu keinoista verovajeen pienentämiseksi on politisoitunut tavalla, jonka pitäisi vaikuttaa myös verovajetta ja sen supistamista koskevaan valmisteluun Suomessa. Näin ei kuitenkaan ole käynyt. Suomen ja suomalaisten mahdollisuuksia osallistua tähän keskusteluun rajoittavat eduskunnan 26.9.2012 hyväksymän kannanoton toimeenpanoon liittyvät keskeneräisyydet ja ristiriitaisuudet: verovajetta on arvioitu vain muutamien veromuotojen osalta ja aggressiivinen verosuunnittelu pois lukien. Jotta ongelmaan voitaisiin puuttua ja verovajetta supistaa, tulisi eduskunnalla olla kattava ymmärrys verovajeen suuruudesta ja syntymekanismeista.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä hallitus aikoo tehdä verovajetta koskevan tietämyksemme lisäämiseksi,

aikooko hallitus arvioida vuoden 2015 tilinpäätöskertomuksessa verovajeen suuruutta ja

mitä hallitus aikoo tehdä aggressiivisen verosuunnittelun aiheuttaman verovajeen laajuuden ja esiintymismuotojen selvittämiseksi ja ongelmaan puuttumiseksi?

Helsingissä 1.3.2016

Hanna Sarkkinen vas